

НАТАЛЯ РУСЕЦКАЯ

ПАЭЗІЯ Ф. У. РАДЗІВІЛ У ЛІТАРАТУРНАЙ КУЛЬТУРЫ БАРОКА НА БЕЛАРУСІ

Імя Ф. У. Радзівіл (1705-1753) у працах беларускіх даследчыкаў пачало згадвацца параўнаўча нядаўна. Першым звярнуў увагу на яе творчасць А. Мальдзіс, адзначыўшы, што ў сярэдзіне XVIII ст. на сцэне нясвіжскага прыдворнага тэатра князёў Радзівілаў «...ставіліся пераважна драмы і камедыі Францішкі Уршулі Радзівіл»¹. Дзякуючы пазнейшым даследаванням Г. Барышава, В. Арэшкі, Ж. Некрашэвіч-Кароткай за княгіняй Радзівіл трывала замацавалася слава першай беларускай жанчыны-драматурга. Апублікаваныя пераклады некалькіх яе камедый: «Забавы Фартуны» (урывак), «Распуснікі ў пастцы», «Суддзя, пазбаўлены розуму». Драматург С. Кавалёў напісаў пра нясвіжскую Мельпамену п'есу «Францішка, або Навука каханя», пастаўленую ў драматычных тэатрах Гомеля і Гродна. Такім чынам, драматычныя творы Ф. У. Радзівіл на сённяшні дзень актыўна функцыянуюць у культурнай прасторы Беларусі.

Значна менш вядомая ў Беларусі паэтычная творчасць княгіні Радзівіл. З польскамоўнай паэтычнай спадчыны пісьменніцы (а гэта блізу 80 твораў) апублікаваны толькі пераклады чатырох паэтычных лістоў да мужа і некалькі эратычных вершаў². Зроблены першыя спробы прааналізаваць складаны свет паэзіі Ф. У. Радзівіл³.

Mgr NATALIA RUSIECKA – doktorantka Katedry Historii Literatury Białoruskiej Uniwersytetu Państwowego Białorusi; adres do korespondencji: ul. Kuncewszczyzna 48, 120, 220017 Mińsk, Białoruś.

¹ А. І. М а л ь д з і с, *На скрыжаванні славянскіх традыцый: Літаратура Беларусі пераходнага перыяду (другая палова XVII – XVIII ст.)*, Мінск 1980, с. 304.

² Ф. У. Р а д з і в і л, *Паэтычныя лісты і вершы*, пер. Н. Русецкай, «Працы кафедры гісторыі беларускае літаратуры», т. 3, Мінск 2002, с. 135-144.

³ В. А р э ш к а, *У пошуках новае прасторы пачуццяў*, у: *Нясвіж. Nieśwież. Historia* –

Успадчыўшы паэтычны талент ад бацькі, Францішка Уршуля пачала складаць вершы, магчыма, яшчэ да шлюбу, пра што не захавалася, на жаль, дакладных звестак. Увесь творчы шлях пісьменніцы прынята дзяліць на два перыяды. Першы перыяд творчасці Ф. У. Радзівіл (1725-1746 гг.) у моўных адносінах прынята лічыць польска-французскім, аднак, аўтограф Францішкі з бібліятэкі Нацыянальнага Музея Чартарыёўскіх у Кракаве, з французскімі вершамі і прозай, добра не вывучаны. Невядома, у ролі каго выступала тут княгіня: аўтара ці перапісчыка? Што занатавала яна ў сваім рукапісе: свае асабістыя разважанні, адвольны пераказ, урыўкі ці цэлыя творы аўтараў, якіх дабра ведала і любіла? Сярод іншых тэкстаў знайшоў сабе месца, напрыклад, верш французскага паэта Ф. Малерба.

У жанравых адносінах першы перыяд творчасці – паэтычна-эпістальны. Пасля шлюбу ў красавіку 1725 г. сямейнае жыццё Міхала і Францішкі Радзівілаў пачынае ўкладацца, як ланцуг бясконцых расстанняў і кароткіх сустрэч, што, безумоўна, спрыяе ўзнікненню актыўнага ліставання: на пачатку амаль штодзённа княгіня дасылае мужу поўныя палымянага пачуцця лісты. Першы вядомы паэтычны твор – ліст да мужа – датуецца чэрвенем 1725 г. У 1728 г., Францішка піша яшчэ некалькі паэтычных лістоў да мужа, разглядаць якія варта не ў кантэксце эпістальнай спадчыны (гэта каля 1300 праявічных лістоў), а ў кантэксце жанравай разнастайнасці ўсёй паэтычнай творчасці княгіні: шматлікія прынагодныя вершы, партрэты-мініяцюры, філасофска-рэлігійныя, дыдактычныя, сацыяльныя творы, загадкі, любоўныя вершы, нарэшце, укладзеныя вершам п'есы.

У паэтычных лістах Францішкі мы не знойдзем апісання сямейных клопатаў і штодзённых гаспадарчых заняткаў, звычайных жыццёвых здарэнняў. Усё пералічанае вышэй было тэмай асноўных, праявічных пасланняў, а паэтычны дататак выконваў ролю выключна мастацкага аздаблення. Гэты лірычны маналог-споведзь з багатай пачуццёва-настраёвай палітрай пісаўся дзеля таго, каб справіць прыемнасць адрасату, пацешыць каханага ў разлуцы, падкрэсліць сваю любоў і вернасць:

Jaśnie Oświecony i kochany Książę,
Z którym mnie miłość w stan małżeński wiąże!
Gdy nas rozdziela kraina daleka,
Nim się widoku me serce doczeka,
Tę sobie ulgę znajduje i radę:
Wyrazić wierność przez liter gromadę⁴.

kultura – sztuka, Warszawa–Mińsk 1998, с. 66-73; Н. Русецкая, *Паэтычныя лісты Францішкі Уршулі Радзівіл*, «Працы кафедры гісторыі беларускае літаратуры», т. 3, с. 91-101.

⁴ J. M y c i e l s k i, *Matka Księżca «Panie Kochanku»*, «Przegląd Polski», 16 (1882), z. IX, с. 369.

Народжаны з вялікай цяжкасцю ў маі 1727 г. першынец Мікалай прыйшоў на свет здравым і моцным хлопчыкам. Цешылася ўся радня, пацяплелі напружаныя адносіны свякрухі – княгіні Ганны – і маладой нявесткі. Міхал і Францішка распачалі другі мядовы перыяд жыцця. Сведчаннем гэтаму былі лісты жонкі да мужа, поўныя чухлых словаў і страсных прызнанняў: «Czekając doskonale zdrowa WkMci Dobrodzieja, z którym że się chce prędko ucieszyć, suplikuję, abys jak najprędzej pospieszył do kochającej żony [...] która nic nie pragnie, jak być wespół z tobą»⁵.

Але нядоўга панавала такая ідылія. У няпоўныя тры гады памёр маленькі «Miś» (як называлі яго бацькі). Францішка ў распачы піша «Надмагільны надпіс Мікалаю Крыштафу Радзівілу», дзе ўсведамленне публічнай значнасці гэтай трагічнай падзеі перакрывае ўласна гора маладой маці і не пакідае месца для асабістага жалю. Магчыма, вытрымаць дыстанцыю, неабходную для аўтара падобнага твора, дапамагло княгіні тое, што яна мала бачыла свайго сына і не была да яго моцна прывязана. Адразу пасля нараджэння Мікалай быў аддадзены на выхаванне бабулі, Ганне Радзівіл. Твор захаван у дзевяці копіях, магчыма, і сама княгіня звярталася да яго двойчы: у 1729 г., калі памёр маленькі Мікалай, і ў 1747 г., калі адбылося ўрачыстае пахаванне, з пераносам цела з Белай у Нясвіж.

Przyjmi Nieświżu dziedzicznego Pana
Wszakżeś w smiertelney szczodrocie doznana
W liczbie Imienia Radziwiłowskiego
W grob Mikołaja przyimi Pietnastego.
Ja zas dla ulgi żalu proszę tyle
Aby żalossnie wyrząć na mogile
Co Matka sama chcąc w tym leżeć grobie
Synowskiey łzami pisała osobie⁶.

Яшчэ раз Францішка звярнулася да жанру жалобнага верша ў 1750 г., калі смерць напаткала другога сына Януша, старэйшага з пары блізнят. Звольны малады Радзівіл паспеў ужо да таго часу распачаць нават палітычную кар’еру. Міхал Радзівіл, напэўна, не толькі ганарыўся дасягненнямі свайго спадкаемцы, але шчыра, па-бацькоўску яго любіў. Даведаўшыся пра смерць свайго сына, ён зрабіў запіс у сваім дыярыушы, дзе прызнаўся, што ад навіны такой яны самі з жонкай ледзь не памерлі. Разважаючы пра жорсткасць Боскіх вырокаў у «Надмагільным надпісе страчанаму сыну Яну-

⁵ A. S a j k o w s k i, *Staropolska miłość. Z dawnych listów i pamiątek*, Poznań 1981, с. 250.

⁶ Рукапіс бібліятэкі Нацыянальнага Музея Чартарыйскіх у Кракаве № 2347, с. 21-22.

шу», княгіня неаднаразова звярталася да вобразу вішнёвага дрэва з арліным гняздом (сімвал узяты з герба Радзівілаў).

У 1732 г. у сям'і Радзівілаў нарадзілася дачка, Ганна Марыя. Аслабелая, стомленая няўдалымі цяжарнасцямі княгіня, баючыся развітацца з жыццём раней, чым паспее выгадаваць сваю адзіную дачушку, піша ёй своеасаблівы паэтычны тэстамент «Перасцярогі збавенныя дачцэ маёй Ганне Марыі». У вершаванай форме Ф. У. Радзівіл дае парады і павучэнні, як павінна паводзіць сябе маладая дзяўчына шляхецкага роду ў розных жыццёвых сітуацыях. Аднак Ганна памерла зусім маленькай, той самы лёс напаткаў і апошняю дачку княгіні, народжаную ў 1742 г. Людвіку Канстанцыю. Уласна «перасцярогам» папярэднічае вершаваная прадмова-малітва самой маці:

Boże, w którego mocy i szafunku
 Skończenie życia, bied, trosk i frasunku,
 Twoja to władza, Twoje rozkazanie
 Wiek łączyc z śmiercią, nad ludzkie mniemanie... [...]

Przez łaskę Twojej dobroci i działa
 Daj, proszę, abym życiem odkupiła
 Ojca i curkę; abo też w tej dobie
 Razem niech wszyscy w jednym leżym grobie. [...]

Więc widząc, że nikt pewny być nie może,
 Jaki Twój wyrok, niepojęty Boże,
 Znając wiek ludzki na kształt pajęczyny,
 Te punkta piszę dla córki jedynej⁷.

Далей, у пятнаццаці асобных пунктах мы знаходзім асуджэнне сямі смяротных грахоў: пыхі, гневу, хцівасці, зайздрасці, празмернасці ў ежы і піцці, ляюты і амаральнасці; сустракаем тлумачэнне некаторых з дзесяці Божых заповедзяў: не распуснічай, паважай бацьку свайго і маці сваю.

«Перасцярогі дачцэ...» цалкам адпавядалі ўяўленням сучаснікаў княгіні пра маральныя асновы выхавання, а таму атрымалі прызнанне і вялікую папулярнасць. Парады перапісваліся з рукапісу ў рукапіс (захавалася шэсць копіяў), а адразу пасля смерці Ф. У. Радзівіл у 1753 годзе былі выдадзены ў нясвіжскай друкарні. Напэўна, і сама Францішка карысталася імі, калі ў сям'і пасля блізнякоў Януша Тадэуша і Каралія Станіслава з'явіліся яшчэ дзве дачкі: Тэафіля Канстанцыя і Кацярына Караліна.

Княгіня Францішка, хоць і не друкавала свае творы, але, як сапраўдны паэт, адчувала ўнутраную патрэбу папярэдзіць іншых людзей пра небяс-

⁷ *Poeci polskiego baroku*, oprac. J. Sokołowska, t. 2, Warszawa 1965, s. 540-541.

пеку, існаванне якой яна прадчувае ці ўсведамляе. «Перасцярога аб тым, што трэба быць пакорнай думкі пра сябе самога» засцерагае прагных да ведаў: нельга грунтоўна спазнаць усё на свеце, а павярхоўная эрудыцыя можа толькі нашкодзіць, таму больш пільнай увагі варты не навакольны, а ўнутраны свет чалавека, жыццё душы, якой наканавана бессмяротнасць. Практычныя веды простага чалавека, яго сціпасць і служэнне Госпаду Францішка ставіць вышэй за пустую цікаўнасць вучоных. Блізкай тэматычна, але больш лаканічнай з'яўляецца «Перасцярога, што мы павінны больш дбаць пра жыццё вечнае, а не часовае». Тут аўтарка заклікае прыслухоўвацца да свайго сэрца, бо яно часам лепш за розум можа адрозніць дабро ад зла і адчуць, якая дарога вядзе да незямнога шчасця.

Прыблізна ў 1733 г. Францішка стварае паэтычную галерэю жаночых партрэтаў «Апісанне дам», куды ўваходзяць 14 эпіграм, прысвечаных розным асобам, з якімі княгіня сустракалася, гасцюючы ў гэты час у сваёй свекрыві. Падобныя мініяцюры, народжаныя культурай французскіх салонаў і вядомыя пазней эліце усёй Еўропы, у літаратуры Рэчы Паспалітай упершыню з'явіліся, дзякуючы паэтычным здольнасцям Ф. У. Радзівіл. З рукапісу, які захоўваецца ў Польскай бібліятэцы ў Парыжы, у польскія друкаваныя крыніцы трапіла, на вялікі жаль, толькі маленькая эпіграмка на маладую паненку Ваньковіч.

Другі перыяд творчасці Ф. У. Радзівіл – драматургічны. З 1746 па 1752 г. яна піша 16 п'ес, перакладных і арыгінальных, якія ў 1754 г. выйшлі з друку асобнай кнігай. У гэтым выданні былі змешчаны таксама 22 вершаваныя загадкі, складзеныя Францішкай прыблізна ў 1746 г. Іх з'яўленне ў кнізе ўкладальнік Я. Фрычынскі тлумачыць тым, што акурат гэтыя «Enigmata альбо Загадкі» чыталіся са сцэны пасля прагляду спектакля «Справа Боскай наканаванасці», а той з удзельнікаў забавы, хто даваў правільныя адказы альбо цікавыя тлумачэнні, атрымліваў ад яснавельможнага князя Радзівіла каштоўны падарунак.

Паспрабуем знайсці іншае тлумачэнне прысутнасці загадак у драматычным зборы Ф. У. Радзівіл. Адрозна адзначым, што княгіня Францішка была добрым педагогам. Яна сама займалася выхаваннем дзяцей, замаўляючы з-за мяжы спецыяльную дыдактычную літаратуру. Нават з'яўленне тэатра ў Нясвіжы можна разглядаць як частку выхаваўчага працэсу. У пастаноўцы п'есы «Справа Боскай наканаванасці» ўдзельнічалі князёўны Тэафіля і Караліна. У аснову твора лёг казачны сюжэт пра злую мачаху, чароўнае люстэрка і заснуўшую прыгажуню. Дзеці, напэўна, з вялікай цікавасцю ўваходзілі ў дзівосны свет тэатра і ахвотна выконвалі даручаныя ім ролі, гулялі

ў казку і вучыліся жыццю. Такім чынам, здзяйсняўся адзін з важнейшых пастулатаў педагогікі: гуляючы навучаць.

Разгадванне загадак – таксама не менш карысная гульня. Яна трэніруе памяць, выпрацоўвае здольнасць заўважаць, назіраць і суадносіць, супастаўляць розныя рэчы на падставе асацыяцый. Вельмі істотным з’яўляецца і той факт, што гэтая забава патрабуе абавязковай прысутнасці двух удзельнікаў: таго, хто загадвае, і таго, хто прапаноўвае свае варыянты адгадак. Паміж удзельнікамі ўзнікае дыялог, які з’яўляецца асноўнай формай драматычнага дзеяння. Невыпадкова загадкі Францішкі чыталіся са сцэны тэатра, тым больш, што менавіта ў жывым камунікатыўным акце загадка да канца застаецца загадкай: пытаннем, на якое аднаму з удзельнікаў трэба самастойна знайсці правільны адказ. Калі ж чытач бачыць перад сабой напісаны тэкст загадкі з пададзенай «гатовай» адгадак, то ён міжволі забягае цікаўным вокам наперад і прачытвае адказ значна хутчэй, чым знойдзе яго ўласным розумам, праявіўшы свае здольнасці да лагічнага мыслення. Да таго ж большасць загадак Ф. У. Радзівіл (15 з 22) – гэта «маналогі рэчаў». Той, хто зачытвае загадку «не ад свайго імя просіць адказаць на пытанне. Ён пазычае свой голас іншаму прадмету, апялюе да візуальнага ўяўлення слухачоў. Адсюль толькі крок да тэатра, акторскага выканання і касцюму, да «жывых вобразаў»⁸. Атрымліваецца, што ў загадках спалучыліся дзве асноўныя дамінанты ўсёй творчасці княгіні Радзівіл: дыдактызм і забаўляльнасць.

Загадкі Ф. У. Радзівіл налічваюць ад 2 да 26 рыфмаваных радкоў, аб’яднаных парнай рыфмоўкай, і з’яўляюцца яскравым сведчаннем паэтычнага майстэрства аўтаркі. Напэўна, першая наша паэтка яшчэ ў XVIII ст. адчувала, што «загадкі прызначаны перш за ўсё для таго, каб адкрываць чалавеку паэзію ва ўсім, што яго акружае, каб развіваць у ім здольнасць глядзець на свет навакольных прадметаў і з’яў вачыма паэта»⁹, як гэта дакладна акрэсліў у XX ст. паэт Ніл Гілевіч. Магчыма, яшчэ і таму выбар прадметаў, зашыфраваных княгіняй у вершах-загадках, не адрозніваецца асаблівай арыгінальнасцю: з’явы прыроды, часткі чалавечага цела, вопратка і г.д. Падобныя матывы і вобразы даволі часта сустракаюцца як у вусна-паэтычных творах, так і ў літаратурных загадках розных еўрапейскіх народаў. Сярод іншых сустракаюцца тэксты, якія дастаткова адкрыта гавораць пра інтым-

⁸ В. Јудковіак, *Слова inscenizowane. O Franciszce Urszuli Radziwiłłowej-poetce*, Poznań 1992, с. 100.

⁹ Н. С. Гілевіч, *Паэтыка беларускіх загадак*, Мінск 1976, с. 43.

ныя рэчы ў жыцці чалавека. Пра элементы эротыкі ў творчасці Ф. У. Радзівіл пісаў В. Арэшка, падкрэсліваючы, што інтымныя тэмы, якія ва ўсе часы смела закраналіся паэтамі-мужчынамі, загучалі нарэшце ў інтэрпрэтацыі жанчыны, распачынаючы «плынь уласна «жаночае» літаратуры»¹⁰. Адна з загадак традыцыйна прыпадабняе кашулю да партнёра-любоўніка, скіроўваючы, таго, хто шукае адгадку, на памылковы шлях, правакуючы яго на няправільны, больш таго – непрыстойны адказ:

Dotykam ściśle nayskromniejsze Damy,
Te mi swą nagość oddaią bez tamy.
Y aprobuią moich sił odwagi,
Wkradam się wszędzie nie bojąc się plagi¹¹.

Падобныя творы можна сустрэць у французскіх зборніках загадак XVII ст., што прымушае задумацца над пытаннем: а ці не карысталася імі сама Францішка?

Апошняя загадка, на якую мы звернем увагу ў нашым артыкуле, самая незвычайная, самая «філалагічная», найбольш набліжаная да шарады і, як запэўнівала Б. Юдковяк, «неперакладальная на іншыя мовы»¹². Сведчанне польскай даследчыцы мы вырашылі абвергнуць і на практыцы даказаць адваротнае. У арыгінале загадка, якую не так проста разгадаць, гучала так:

Ja początkiem miłości, na końcu umieram,
W połowicy terminu, kończę tym zawieram¹³.

У нашым перакладзе двухрадкоўе атрымала наступны выгляд:

Пачынаецца з мяне міласць і маўчанне,
Мае памяць у сабе, мае паміранне.

Каб знайсці правільны адказ на каверзную загадку княгіні, не толькі сучаснікам Ф. У. Радзівіл даводзілася праявіць незвычайную кемлівасць і вынаходлівасць, для сённяшняга чытача яна таксама не самы «лёгкі арэшак». Адгадка тут зусім не відавочная, а нават нечаканая і крыху парадаксальная, хоць гэта ўсяго толькі літара «М».

Шматграннасць паэтычнага таленту Ф. У. Радзівіл выявілася ў нястомным імкненні княгіні ўпрыгожваць штодзённае шэрае існаванне чалавека, пераствараючы з дапамогай слова навакольны свет і падкрэсліваючы пры-

¹⁰ Арэшка, *У пошуках новае прасторы пачуццяў*, с. 66-73.

¹¹ F.U. Radziwiłłowa, *Komedye y tragedye...*, Żólkiew 1754, с. 83.

¹² Judkowiak, *Słowo inscenizowane*, с. 103.

¹³ Radziwiłłowa, *Komedye y tragedye...*, с. 88

гажосць быцця. Паэтычныя загадкі з'явіліся своеасаблівым мастком ад аказіянальных твораў малых форм да буйных драматычных твораў, пастаноўка якіх ажыццяўлялася зноў-такі з нагоды сямейных святаў, прыезду гасцей. Загадкі дзіўным чынам аб'ядналі ў сабе вытанчанасць «высокага» і шчырасць «нізкага» барока, лірычнасць верша і ўмоўнасць драматургіі, забаўляльнасць тэатра і дыдактызм жыцця. Яны дапамаглі пісьменніцы выявіць версіфікатарскае майстэрства, уменне бачыць навакольны свет у цікавых, часта складаных і парадаксальных метафарах, прадэманстраваць спрытнасць розуму і дасведчанасць у самых розных справах.

Магчыма, у гісторыі польскай літаратуры Францішка Уршуля Радзівіл губляецца сярод больш славурых паэтаў Барока і Асветніцтва. Гісторыя ж беларускай літаратуры ў асобе княгіні Ф. У. Радзівіл мае першую і адзіную ў XVIII ст. паэтку з багатай і разнастайнай жанравай палітрай.

БІБЛІЯГРАФІЯ

- Арэшка В.: У пошуках новае прасторы пачуццяў. У: Нявіж. Nieśwież. Historia – kultura – sztuka, Warszawa–Mińsk 1998.
- Гілевіч Н. С.: Паэтыка беларускіх загадак, Мінск 1976.
- Judkowiak B.: Słowo inscenizowane. O Franciszce Urszuli Radziwiłłowej-poetce, Poznań 1992.
- Мальдзіс А. І.: На скрыжаванні славянскіх традыцый: Літаратура Беларусі пераходнага перыяду (другая палова XVII-XVIII ст.), Мінск 1980.
- Мусіелскі J.: Matka Księcia «Panie Kochanku», «Przegląd Polski», 16 (1882), z. IX, s. 369.
- Роеці польскаго бароку, oprac. J. Sokołowska, t. 2, Warszawa 1965.
- Radziwiłłowa F. U.: Komedye y tragedye..., Żółkiew 1754.
- Радзівіл Ф. У.: Паэтычныя лісты і вершы, пер. Н. Русецкай, «Працы кафедры гісторыі беларускае літаратуры», т.3, Мінск 2002, с. 135-144.
- Рукапіс бібліятэкі Нацыянальнага Музея Чартарыйскіх у Кракаве № 2347, с. 21-22.
- Русецкая Н.: Паэтычныя лісты Францішкі Уршулі Радзівіл. «Працы кафедры гісторыі беларускае літаратуры», т. 3, с. 91-101.
- Sajkowski A.: Staropolska miłość. Z dawnych listów i pamiętników, Poznań 1981.

POEZJA FRANCISZKI URSZULI RADZIWIŁŁOWEJ W BAROKOWEJ KULTURZE LITERACKIEJ NA BIAŁORUSI

Streszczenie

Poetycka spuścizna Franciszki Urszuli Radziwiłł (1705-1753) jest mniej znana niż jej utwory dramatyczne. Autorka artykułu, podobnie jak znani białoruscy uczeni, m.in. A. Maldzis i Ż. Niekraszewicz-Korotka, uważa wielojęzyczną twórczość F. U. Radziwiłłowej za zjawisko ważne nie

tylko dla literatury polskiej, ale i białoruskiej, a także za wyraźny przykład heterogeniczności kultury Wielkiego Księstwa Litewskiego. Autorka zwraca ponadto uwagę na różnorodność talentu literackiego księżnej, która poczynając od listów poetyckich do męża, utworów okolicznościowych, wierszy dydaktycznych, satyrycznych czy miłosnych, przeszła do pisania dramatów. Tragedie i komedie F. U. Radziwiłłowej wystawiane były na scenie teatru radziwiłłowskiego podczas rozmaitych uroczystości.

Słowa kluczowe: epoka Baroku, poetyckie naśladownictwo, wielojęzyczność, system gatunkowy, tradycja folklorystyczna.

Ключевые слова: эпоха Барокко, поэтическое наследие, многоязыкие, жанровая система, фольклорная традиция.

Key words: the epoch of Baroque, poetic heritage, multilingualism, genre system, folklore tradition.